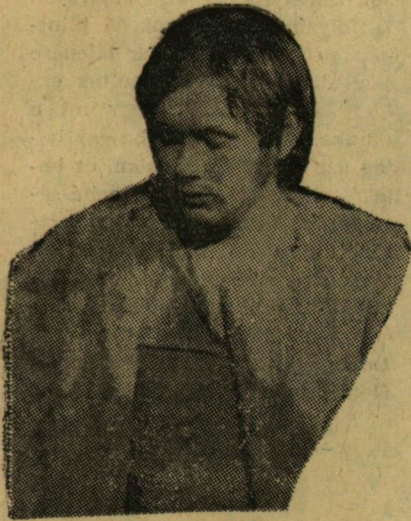

ÖRÖK ELEKTRA — ÚJ KÖZÖNSÉG?

Ács Jánost a zsüri a fesztivál legjobb alakításáért 1000 forinttal jutalmazta.

A fesztiválon újrarendezésben láthattuk az Örök Elektrát. Ez alkalommal csak diákszereplőkkel: Elektrát Fehér Ildikó, Kreont Ács János, Klütaimnésztrát Dózsa Erzsébet, Izmenét Szendi Mária alakította.

Mindenekelőtt azt állapítottam meg, hogy a fesztiválon ez volt az egyetlen darab, amely politikai, és közéleti gondolkodásra készítetett. A kétezeréves témát mához szóló történetessé formálta a rendező. A színpadon nem Elektra és Kreon küzdelmét láttuk, hanem az igazságtalanság ellen lázadó egyénnek a hatalommal való szembenállását, — és segítség híján — reménytelen bukását. „Örök Elektra” — örök téma. Ha napjaink kiskirályaira, kisebb hatalombirtokosaira gondolunk, számtalan Elektra-konfliktust vehetünk észre. És, hogy ezek mennyire lehetnek valóban Elektra-tragédiák, csak rajtunk áll, amennyiben passzívan szemléljük az igazságkereső vergődését, s nem állunk mellé csak azért, mert a hatalomtól mi is félünk, vagy bizonyos előnyeink elvesztését féljük. Amikor a darabban a forradalomról esik szó, nemcsak a barrikádharcokat, az erőszakos rendszer-megdőntéseket kell értenünk, hanem napjaink forradalmát, a kevésbé látványos, permanens forradalmat, az elvekért való kiállást és az ehhez méltó emberi magatartást. Az előadás a fesztiválon kis híján botrányba fulladt. A „szépséghibás fesztivál” problémája ugyanis nem az volt, hogy a tavaszi szünet miatt nem volt közönség, hanem éppen az, hogy a Maximumban minden nap túlzófultsággal kellett számolni. Az Örök Elektra cselekménye részben a padosorokban játszódik. A

betóduló közönség azonban nem tisztelte a rendezői elképzelést és a lánzsásokat félrelökve minden talpalatnyi helyet elfoglalt. Negyedórás hangzavar után mégis kiürültek a feljárók és most már színjátzóinknak nemcsak a zsürit, de a sértett közönséget is meg kellett győzniük arról, hogy méltók hírnevükre. A darab összes szereplője mindent megtett a siker érdekében. Fehér Ildikó mélyen átélte Elektrája szuggesztív hatott a közönségre. Játékának kis szépséghibája volt, hogy hirtelen lehalkított mondatait elvesztek. Kreon szerepében Ács János a hatalom birtokosának fölényes, higgadt és kíméletlen figuráját játszotta el. A Klütaimnésztrát alakító Dózsa Erzsébet jól oldotta meg feladatát, míg az Izmenét játszó Szendi Mária játéka igen halvány volt.

Az előadás utáni vitán arról győződhettem meg, hogy az Örök Elektra elsősorban mint emberi probléma foglalkoztatta a közönséget, s csak másodsorban értékelte színpadi műként. A hozzászólók nem az előadásról vitalkoztak, hanem a forradalomról, forradalmiságról, a közéleti aktivitásról cseréltek gondolatokat. A darab nyugtalanítani akart. Ezt olyannyira elérte, hogy a nézők a vitán agresszívnek bélyegezték a rendezőt, mert Elektra Kreonnal szemben a közönségtől kért segítséget. A nézők tisztelve a nekik szánt szerep hagyományait (helyzetükből fakadóan) nem segíthettek, viszont Elektra végveszedelme egyértelműen mellélállást igényelt. Ami ezután a nézőben megmaradt — az a tehetetlenség érzése.

Többen fölvetették, mi lett volna, ha engedve az igazságérzetüknek, Elektra pártjára állnak, szétverik a lánzsásokat — hiszen a rendező mindezt provokálta? Paál István szerint ez a színháztörténet új fejezetét jelentette volna, mert létrejött volna a közönség — színész — darab élő kapcsolata, és ha csak egy néző lett volna, aki ezt megteszi, vállra emelve körbeborozták volna a teremben. Felvetődik a gondolat, hogy a jövőben talán ennek a kapcsolatnak a megteremtése lesz az egyetemi színjátszás új feladata? A fesztiválsikerre gondolva pedig úgy érzem, az együttes megőrizte jó hírét, megszerelve nekünk, szegedieknek az együttérzés örömeit.

IGRICZI ZSIGMOND

Művészeti díjasaink

Mint lapunk előző számának hírvetében közöltük, intézményeink oktatói közül ketten művészeti díjat kaptak.

Dr. Ilia Mihály — József Attila-díjas

A József Attila Tudományegyetem Magyar Irodalomtörténeti Intézetének tanára 1958. óta. Másfél évtizede munkálkodik mint tanár, kritikus és irodalom-szervező, az irodalomtörténet és az élő irodalom összekapcsolásán. Mint irodalomtörténész, évek óta a nyugati korszakkal és a magyar irodalom hagyományával, Juhász Gyula és Kodolányi János életművével foglalkozik — számos tanulmányt írt e korról, sajtó alá rendezte Juhász Gyula életművét az Akadémia kritikai kiadásában, kandidátusi értekezéséül Kodolányi-ról ír mintegy 10 éves kismonográfiát. Szüntelenül kutatja a párhuzamokat az irodalomtörténet és az élő irodalom között előadás-

iban, szemináriumain. Évek óta lelkesen keresi tanítványai között az irodalmi életbe aktívan bekapcsolódni kívánókat.

Az irodalom — elsősorban a mai magyar irodalom megismeretetésének és megszerettetésének vágya ambicionálja a több hazai folyóiratban — például Tiszatájban, a Kortársban, az Új Írásban, az Élet és Irodalomban — publikált kritikai, irodalomlemezítő tevékenységét. Keresi és továbbadni kívánja az újat, a szomszédos országok magyar irodalmából is, szinte első volt irodalomtörténészeink közül, aki az 1960-as évektől speciálkollégiumot szervezett e témakörből, mert — mint kifejtette — hiszi, hogy az irodalom a népek közötti kapcsolatok legjobb hídverője. A mai magyar, a testvérirodalmak népszerűsítője, mint irodalomtörténész, mint pedagógus, mint a Tiszatáj munkatársa és e hónapoktól főszerkesztője. A magyar irodalmi hagyományok, az élő magyar irodalom értő elemzőjét, az irodalom, a művészetek szeretetére nevelő mindig szerény, segítőkész pedagógust tisztelik benne munkatársai és a szegedi egyetemről irodalomszakos tanárként kikerülő tanítványai.

Kardos Pál — Liszt Ferenc-díjas

A Tanárképző Főiskola Ének-Zene Tanszékének tanára 1961 óta. Zenei, pedagógiai pályafutásának itt töltött évtizedéből néhány jelentős állomás: az 1960-as évek elején filharmoniai hangverseny sorozat a Tanárképző

Vendég-szereplések

Az Egyetemi Színpad április 15-én a Budapesti Műszaki Egyetemen vendégszerepelt. Az együttes az Örök Elektrát mutatta be két előadásban. Az esti előadás Elektra címszerepét Margittay Ági játszotta. Szerencsés véletlenként a terem tartozéka — a rajzi tanszék nagytermében játszottak — volt négy görög alakot ábrázoló gipszszobor, melyek az előadások szerves foglalatává váltak. Az Örök Elektra jól sikerült pesti bemutatkozását többek között megtekintette Déry Tibor és Csoóri Sándor is.

Április végén egy-egy hetes külföldi vendégszereplésre utazik a tudományegyetem két művészeti csoportja. Az Egyetemi Színpad, a Turoni Kopernikus Egyetemen viszonzozza a néhány napja nálunk járt lengyel egyetemista színtársulat, a „Panoptikon” látogatását és bemutatkozását.

A népi tánc együttes az Odesszai Egyetemre látogat el, ottani bemutatkozásukat május elején viszonzozzák a szovjet egyetem népitáncosai szegedi vendégszerepléssel.

Ezüstérmes népi tánc együttes

Tudományegyetemünk népi tánc együttese szép sikerrel szerepelt a Felsőoktatási Intézmények Országos Főiskolai Fesztiválján Ezerben, produkciójáért ezüst oklevéllel tüntette ki a zsüri a csoportot. (Fotó: Kun Sándor)

Lezajlott a IV. Egyetemi és Főiskolai Színjátszó Fesztivál. Ez volt a harmadik alkalom, amikor városunkban, egyetemünkön rendezték a diákszínjátszók találkozóját. Ezt a két évenként megrendezésre kerülő rangos eseményt már valószínűleg véglegesen Szegeden tartják. Az idei fesztivál tapasztalatairól, tanulságairól már a majdnem országos rendezvény érdekében is kérdezősködtünk.

Esemény legyen a város életében

Dr. Serfőző Lajos docens, a JATE oktatási rektorhelyettese:

— A fesztivál nagy esemény az egyetem és a város életében. Nem kell jelentőségét tovább növelni, hiszen tartalma, jellege magában hordozza rangját. Éppen ezért mindenféle szempontból nagyobb odafigyelést igényelne. Kézenfekvő alkalmul szolgál a város és az egyetem kapcsolatának elmélyítésében. Mi, a házigazdák, szívesen látnánk a városnak nemcsak szakmai, hanem egyéb közéleti képviselőit, érdeklődőit is a különböző előadásokon. Ugyanígy az egyetem oktatóinak is jó alkalma lehet megismerni hallgatóik képességeit, lelkesedését.

— Az együttesek előadásairól szólva el kell mondanom, hogy bár a húsz csoport produkciója nem egyforma színvonalú volt, mégis az átlagos színvonal emelkedő tendenciát mutatott. Né-

Ki mit mond a fesztiválról?

hány kiemelkedően jó előadást láthattunk. Rendszeresen színházbarát ember vagyok itthon is, Pesten is, mégis azt kell mondanom, hogy az utóbbi évek legemlékezetesebb, leggyönyörködtetőbb élménye a SZKÉNE játéka volt. De mind a hat aranyérmes együttest megemlíthetném ebből a szempontból. Úgy látom, hogy az amatőr színjátszó mozgalom fellendült és ezen belül is az egyetemi színjátszás élvonalban van. Ez mindenképpen lényeges, hiszen ennek a mozgalomnak primer népművelő jellege van. Aktívan hat a kulturális, művészeti érdeklődés és érzékenység fejlesztésére. Másrészt fontos, hogy mindazok, akik aktívan részt vesznek a diák színjátszómozgalomban, az egyetemről kikerülve pedagógusként az iskolákban terjesztői és hasonlóan aktív résztvevői legyenek e színjátszásnak.

— Reméljük, hogy az elkövetkezendő években is házigazdái lehetünk a fesztiválnak. Ezért már azon is kell gondolkoznunk, hogyan kellene javítanunk a szervezésen, rendezésen. Valami módon csökkenteni kellene az időbeli és térbeli zsúfoltságot.

Sablontól mentesen

Ambrus György, a JATE kulturális előadója:

— Olyan szempontból kell értékelni a fesztivált, hogy világosan lássuk, mi az, amiben tovább kell lépünk, hogy zökkenőmentesen és gördülékenyen folyjanak le a későbbi, szintén nálunk rendezendő játékok. Most sok apró hiányossággal, szervezésbeli problémával kellett számolnunk. Néhány tanulság: Helyes volt a fesztivál előzáró rendezés. Még így is akadt olyan gyenge együttes, amelynek nem lett volna szabad idekerülnie. Helyes volt továbbá az irodalmi színpad és a színjátszó csoport együttes szerepeltetése. Semmiképpen nem akartunk megosztottságot. Így minden együttes sablontól mentesen az egyetemi színjátszás szerves egészében képviselhetette magát. Legnagyobb pozitívuma az egy helyen való fellépésnek mégis az volt, hogy a fesztivál résztvevői ha akarták, végignézhették az összes előadást. Kiderült többek között a fesztiválon, hogy a diákszínjátszásnak van ereje megújítani önmagát.

— Jó alkalom volt a fesztivál arra is, hogy a különböző egyetemes, főiskolák színjátszó szorosabb kapcsolatot alakítsanak ki. Felmerült az ötlet, hogy területi bemutatókat szervezzünk évenként Pécsen, Debrecenben, Sopronban és Budapesten. Szeretnénk egy információs közpon-

tot is létrehozni, melynek feladata az összes felsőoktatási intézménnyel való kapcsolattartás lenne.

— Végül annyit, hogy a fesztivál sikeres lebonyolításához hozzájárult mintegy hetven lelkes hallgató — rendezők, kísérők, műszakiak — munkája, akik tavaszi szünetüket feláldozva dolgoztak a fesztivál érdekében.

Érem dömping

Nyíri Béla joghallgató:

— Kirívóan jó és kirívóan rossz előadásokat láthattunk a fesztiválon. A rossz produkciók előadóinak önbizalma volt kirívó. A jó előadások megosztottak. Olyanokra, amelyek kiváló szakmai megoldással hívták fel magukra a figyelmet és olyanokra, amelyek a mesterségbeli erények mellett politikai, mához szóló mondanivalót is tolmácsoltak. Az első két napon — úgy tűnt — csupa elidegenedett produkciót láthattunk, melyek nem fejeztek ki semmit. Annál nagyobb volt a meglepetés és az elégedettség az aranyérmesek előadásait látva. Fesztivált mindenképpen érdemes, kell és szükséges rendezni. Kétévenként felnö egy újabb színjátszó generáció, akik a hagyományokat

Főiskola mű karával; 1964-ben az országos minősítésen aranykoszorú fokozatot kap a kórusral; 1967-ben Arezzo-ban aratnak sikert, majd koncertek következnek Nyitrán, Várnában; 1969 májusában megjelenik Kórusnevelés-kórushangzás című könyve, amely eljut Bulgáriába, Németországba, Japánba, Amerikába, Ausztriába, és amelyért a Zeneműkiadó 1970-ben nívó-díjjal jutalmazza; közben kórusnevelő munkájának eredményességéért értékes nemzetközi díjakat kap, nemzetközi kórusfesztiválokra hívják meg; 1970 nyarán Angliából a „Teesside Internationál Eisteddfod”-ról két első és egy harmadik díjat hoznak haza. Munkája, egyénisége szinte összeforrt a tanárképző Főiskola kórusával, az énektanár képességgel. Tevékenységének a pedagógusképzés — mint egyik beszélgetésünkben elmondta — többletet ad, teljesebbé teszi, mert ez a munka távolabb gyűrűzik. Tudatában van, hogy minden eredmény vagy féleredmény az általa nevelt tanárokon át feltartozhatatlanul továbbterjed. Ezért törekszik mindig arra, hogy a tőle telő legjobbat nyújtsa a tanítványainak — elméletben és gyakorlatban, anyagban és módszerben. Hallgatói sorsát végzés után is figyelemmel kíséri, sokszor megy vidékre, hogy a tanítványok vezette énekkarok vetélkedéseiben igazságos bíróságot egyszersmind hasznos tanácsadó legyen. Ezek a találkozások a volt hallgatókkal mindig nagyon fontosak számára, mert ezeken mérli le munkája értékét, fedezi fel tevékenységének esetleges hibáit, gyűjt újra erőt a jelenlegi énekkarok hallgatók, kórusok tanításához, neveléséhez. Tudását igényesen átadni törekvő szakmai, pedagógiai munkájáért, közvetlen egyéniségéért, lelkes kórusnevelő tevékenységéért tisztelik, szeretik tanítványai.

SZ. M.